

BESZÉDÉSZLELÉS ÉS BESZÉDÉRTÉS



Készítette:
Domiter Anita
okleveles
gyógypedagógus,
logopédus

MI A BESZÉDÉSZLELÉS?

- Beszédhangok és hangkapcsolatok felismerése
- A gyerekek felfedezik, hogy a szavak hangokból állnak
- Megtanulják azonosítani a hangkapcsolatokat, hangsorokat
- Pontos beszédészlelés kell az új szavak és idegen nyelv megtanulásához

MI A BESZÉDÉRTÉS?

- Három szintje van:
 - Szóértés: a gyermek tudja a hallott szó jelentését
 - Mondatértés: a gyermek a hallott szavakat szó szerkezetekké kapcsolja össze
 - Szövegértés: a logikai kapcsolatok és a részletek, a mondanivaló megértése



BESZÉDÉSZLELÉS ÉS BESZÉDÉRTÉS GYENGESÉGÉNEK TŰNETEI

- Késik a gyermek beszédfejlődése
- „Nem érdekli” a mese
- Szűk szókincs jellemzi
- Beszéde nyelvtanilag helytelen
- Túlságosan figyel a szájra
- Nehezen fejezi ki magát, nehezen találja a szavakat
- Nehezen tanul neveket, mondókákat

BESZÉDÉSZLELÉS ÉS BESZÉDÉRTÉS GYENGESEGÉNEK TŰNETEI

- A gyermek fáradékony
- Nehezen javul a kiejtése
- Az óvodában keveset beszél
- Nem érdeklődő
- Későn alakul ki a domináns kéz
- Magatartási problémák is előfordulhatnak



MIÉRT FONTOS A BESZÉDÉSZLELÉS ÉS BESZÉDÉRTÉS FEJLESZTÉSE?

- Pontatlan beszédészlelés -> új hangsorok felismerése és felidézése károsodik -> szűk szókincs -> bizonytalan beszédmegértés
- Zajban nehéz megérteni a beszédet
- Ma szinte elkerülhetetlen a háttérzaj
- Felgyorsult a beszéd tempója
- A gyermek sokszor nem látja a beszélő (szülő) arcát, ami nehezíti a beszéd feldolgozását

HALLÁSI FIGYELEM FEJLESZTÉSE

- **Mi zörgött?** Kirakjuk azoknak a tárgyaknak a képét, melyeket elrejtettünk a kendő alá (kulcs, kockák, papírlap...). Szóltassunk meg valamit! Ki kell találni, mi szólt és meg kell keresni a képét.
- **Állathangok utánzása, felismerése**
- **Játék hangszerekkel** pl. Hol szól a csengő?



BESZÉDÉSZLELÉS FEJLESZTÉSE



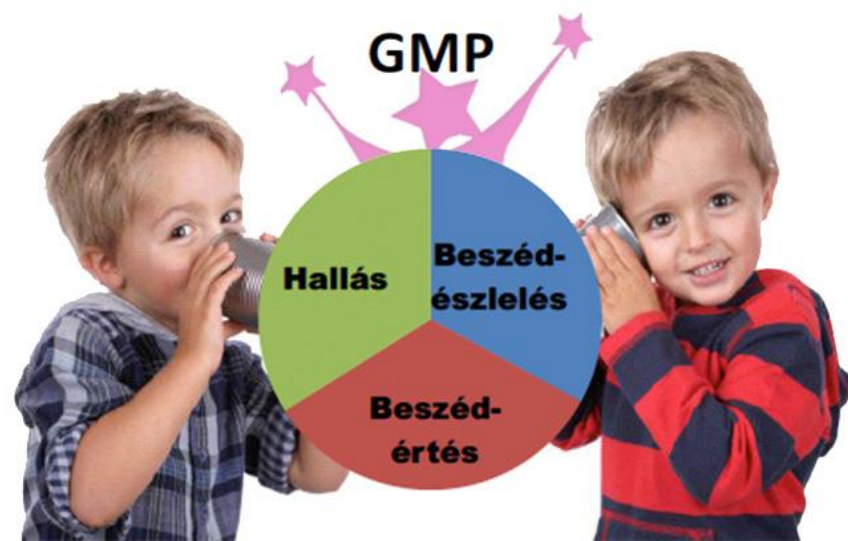
- **Beszédhangok felismerése, megkülönböztetése**
pl. sűgő-lánc: a gyerekek körben állnak, a felnőtt belesűg egy szót az első gyerek fűlébe, aki azt tovább sűgja, az utolsó gyerek hangosan kimondja
- **Szóismétlés** pl. Papagáj vagy, ismételd meg, amit mondtam!
- **Szókeresés** pl. Melyik gyűmölcsre gondoltam?
kőr... (kőrte), szil... (szilva)
- **Mondatismétlés**
- **Mondókázás**
- **Szótagolás:** Tapsold le a szót, közben mondd ki! vi-rág (2 taps)

BESZÉDÉRTÉS FEJLESZTÉSE

- **Szókincsbővítés** pl. Új házba költözünk. Rendezzük be! Mit rakjunk a konyhába / szobába / fürdőbe?
- **Mondatértés fejlesztése** pl. Kiteszünk egy eseményt ábrázoló képet. A felnőtt mond valamit a képről. Ki kell találni, hogy igaz vagy hamis, amit mondott.
- **Szövegértés fejlesztése** pl. Pár mondatos történetet mesélünk, amibe beleszövünk „nem igaz dolgokat”. A gyerekeknek a mese végén fel kell sorolni a valótlan dolgokat.

FEJLESZTŐ MODULOK

- **Egyforma vagy nem egyforma?**
nyuszi-Gyuszi, eke-ege, kor-kor
- **Hangokból szóalkotás** m o s -> mos, c i p ő -> cipő
- **Hangokra bontás** ebéd -> e b é d
- **Nehéz szavak ismétlése**
szalamandra, statisztika, objektív





FEJLESZTŐ MODULOK

- **Bővülő mondatok ismétlése**

A baba ül.

A szép baba ül.

A szép baba a széken ül.

- **Mi az ellentéte?** nagy (kicsi)

- **Gyűjtsünk...** virágokat/ madarakat...

- **Mit jelent? Magyarázd meg!**

mancs, bolt, ló, sál, tudós, hadsereg

FEJLESZTŐ MODULOK

- **Fejezd be a mondatot!**

Láttam...

Ha elmegyünk otthonról...

Amikor eleredt az eső...


- **Te is meséld el a történetet!**

Szilvi a nyáron falun volt. Segített a nagypapájának összeszedni a fáról lehullott barackokat. Közben evett is belőlük.





KÖNYVAJÁNLÓ

- Gósy Mária és Imre Angéla:
Beszédpercepciós fejlesztő modulok
 - Tamás Eszter (szerk.): Megért/ő?
Csoportos beszédészlelés és beszédértés fejlesztés óvodásoknak
 - Kovács Ágnes: Beszédépítő
 - Kovács Ágnes: Beszédépítő 2.
 - László M. Ágnes: Beszédészlelés. Fimota fejlesztő füzetek 1.
 - Domján Zsófia: Fülelős kalandok.
Tematikus gyűjtemény a beszédészlelés és a beszédmegértés játékos fejlesztéséhez
- 



FELHASZNÁLT IRODALOM

- Gósy Mária és Imre Angéla (2007):
Beszédpercepciós fejlesztő modulok.
Nikol Kkt., Budapest.
- Tamás Eszter (szerk.) (2009):
Megért/ő? Csoportos beszélészelelés
és beszédértés fejlesztés
óvodásoknak. Dinasztia
Tankönyvkiadó.